

Mal by Biden pre svoj vek odstúpiť? Existujú tri scenáre, ktoré sa môžu udiať	2
Online, tvnoviny.sk, 4. 7. 2024, 10:44	
Prof. Ivan Tkáč s tímom skúma vzťah medzi cukrovkou a aterosklerózou	4
Online, eastmag.sk, 9. 7. 2024, 9:46	
Ako sa prihlásiť na vysokú školu v druhom kole	6
Tlač, Denník SME, 10. 7. 2024	
Ako sa prihlásiť na vysokú školu v druhom kole	7
Tlač, SME - Korzár, 10. 7. 2024	

Mal by Biden pre svoj vek odstúpiť? Existujú tri scenáre, ktoré sa môžu udiat

4. 7. 2024, 10:44, Zdroj: [tvnoviny.sk](https://www.tvnoviny.sk), Vydavateľ: MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o., Autor: Alžbeta Múcsková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 108 401 GRP; 2,41 OTS; 0,02 AVE; 1024 EUR

Joe Biden a Donald Trump sa otázke o ich veku nevyhnú. Demokrati diskutujú, či vymeniť svojho kandidáta, pričom viacerí prehovorili o jeho zdravotných problémoch. Súčasný prezident je však odhodlaný naďalej bojovať. Podľa politológa stoja Spojené štáty pred tromi možnými scenármi vývoja situácie.

Zakoktávanie a nezrozumiteľná reč. Taký dojem zanechal prezident Spojených štátov Biden po prvej predvolebnej debata s Trumpom. Jeho vystúpenie vyvolalo otázky a obavy ako medzi voličmi, tak aj v jeho tíme. Podľa nich je už na výkon funkcie príliš starý a prejavuje známky kognitívnych porúch. Neistota pramení aj z faktu, že by po zvolení musel pôsobiť v Bielom dome do veku 85 rokov.

Prezident za svoj zlý výkon viní jet lag. Novinárom povedal, že od neho nebolo veľmi múdre toľko cestovať tesne pred debatou. „Nepočúval som svoj tím... a potom som na pódiu skoro zaspal,“ vysvetlil.

Témy sa chytil aj jeho najväčší rival Donald Trump. Už počas debaty vytiahol informáciu, že úspešne absolvoval kognitívne testy. Podľa jeho slov by niečo také Biden nezvládol.

Obavy o Bidenov zdravotný stav sa prejavili aj v prieskumoch verejnej mienky. Takmer tri štvrtiny opýtaných sa vyjadrili, že podľa nich už nemá mentálne a kognitívne zdravie na to, aby bol prezidentom. Polovica povedala to isté aj o Trumpovi. Súčasná situácia mu však nahráva. Rozdiel medzi ním a súčasným prezidentom sa zvýšil.

Aj samotní Demokrati začínajú byť v panike. Ako prvý sa verejne ozval kongresman Lloyd Doggett.

„Dúfam, že urobí bolestivé a ťažké rozhodnutie stiahnuť sa. S úctou ho k tomu vyzývam,“ povedal v rozhovore pre NBC News. Neskôr sa k nemu pridala aj ďalší člen americkej Snemovne reprezentantov Raúl Grijalva.

Podľa agentúry Reuters sa 25 členov Snemovne reprezentantov pripravuje oficiálne osloviť Bidena, aby odstúpil. Jeho rodina ho však presviedča, aby v kandidatúre pokračoval.

Politológ Erik Láštic odhaduje, že momentálne sa môžu udiat len tri scenáre.

Buď Biden zostane v kampani, alebo sám odstúpi a nahradí ho nový kandidát. Tretia možnosť je, že Biden neodstúpi, ale niekto z Demokratov ho vyzve na súboj.

„Je to málo pravdepodobný scenár, nie je zrejmé, ako by to v praxi fungovalo, prináša to veľa problémov, ale vylúčiť sa to nedá,“ dodal pre TVNOVINY.sk Láštic.

Medzi najviac skloňované osoby, ktoré by mohli nahradíť Bidena, patrí viceprezidentka Kamala Harrisová alebo guvernér Kalifornie Gavin Newsom. Obaja však v posledných dňoch verejne odmietli možnú kandidatúru.

Otázky o zdravotnom stave prezidenta nevyvolala len politická debata. Už počas nedávnej návštevy Francúzska mal obmedzený program a na významnej hollywoodskej zbierke plnej celebrití bol údajne „odmeraný a zasnený“.

Podľa rozhovorov, ktoré realizovala agentúra AP s vyše 20 ľuďmi z blízkeho prezidentovho okolia, je Biden rovnaký v súkromí aj na verejnosti. Niektoré dni je teda rozhodný a dáva pokyny, iné váhavý. Jeho verejné vystupovanie sa po rokoch taktiež oslabilo.

Jeden z respondentov, ktorý pravidelne trávi s prezidentom čas, sa zveril, že za posledný rok sú známky jeho starnutia viditeľné. Prezidentov tím ich podľa neho nedokázal poriadne adresovať a vyriešiť.

Aj Bidenovi poradcovia priznali, že prezident dokáže naplno fungovať od približne desiatej ráno do štvrtej poobede. No aj v tomto čase sa však stáva, že stratí pozornosť alebo sa prestane sústrediť.

Podľa prednostu nemocnice Vysokošpecializovaného odborného ústavu geriatrického sv. Lukáša v Košiciach a docenta lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** Zbyneka Schronera sa nedá určiť, kedy by mal politik skončiť.

„Biologický (ako človek funguje, pozn. red.) a numerický (koľko má človek rokov, pozn. red.) vek sa často líši, nemusí sa rovnať. Je to veľmi individuálne,“ povedal Schroner.

Nastaviť hornú vekovú hranicu pre politikov by teda podľa neho nemuselo byť fér. Niektorí ľudia totiž dokážu fungovať naplno aj vo veku 90 rokov, iným sa ťažkosti môžu prejavovať už v šesťdesiatke.

Zatiaľ čo kandidát na prezidenta USA musí mať minimálne 35 rokov, horná veková hranica neexistuje. Momentálna situácia však inšpiruje debaty o jej zavedení po celej krajine.

Okrem Bidena a Trampa sa o post amerického prezidenta uchádza ešte 74-ročná Jill Steinová za stranu Zelených a nezávislí kandidáti Marianne Williamsonová (71), Cornel West (71) a Robert F. Kennedy junior (70). Na opačnom brehu, aspoň čo sa týka veku, je najmladší kandidát – libertarián Chase Oliver, ktorý má len 38 rokov.

Pozrite si reportáž Televíznych novín o prezidentských voľbách v USA:

Autor: Alžbeta Múcsková

Prof. Ivan Tkáč s tímom skúma vzťah medzi cukrovkou a aterosklerózou

9. 7. 2024, 9:46, Zdroj: eastmag.sk, Autor: Andrea Bercik, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 395 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 97 EUR

Pridajte komentár

14 min. čítania

Naj vedecký tím **UPJŠ** skúma súvislosť medzi aterosklerózou a cukrovkou. Vedeli ste, že diabetici môžu mať až 4-násobné riziko vzniku kardiovaskulárnych ochorení? Že nevyhnutne potrebujú prísun vitamínu D? A že účinných liekov pri cukrovke je vo svete nedostatok, lebo ich ľudia používajú pri chudnutí? Oveľa viac zaujímavých informácií sa dozviete v našom rozhovore s profesorom Ivanom Tkáčom.

Členovia excelentného tímu EXTASY **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** pre výskum aterosklerózy realizujú už približne 30 rokov unikátny výskum. Zaoberajú sa predovšetkým vzťahmi medzi metabolickými poruchami, genetickým pozadím a kardiovaskulárnymi komplikáciami diabetu 2. typu a farmakogenetickými aspektmi liečby orálnymi antidiabetikami. Nedávno získali od Inovačného centra Košického samosprávneho kraja ocenenie v kategórii Najlepší vedecký tím Košického kraja.

Tím EXTASY (EXcelentný Tím pre výskum AteroSkleróZY bol oficiálne založený v roku 2015, no výskum trvá oveľa dlhšie. Aké sú hlavné výstupy, ktoré doposiaľ priniesol, resp. čo sa vám najviac podarilo?

Áno, v roku 2015 Akreditačná komisia ministerstva školstva spustila projekt identifikácie tzv. špičkových tímov na vysokých školách, kde sme v snahe o zaradenie medzi špičkové tímy vymysleli pre náš projekt názov Excelentný tím pre výskum aterosklerózy (EXTASY) a tento bol identifikovaný ako jeden z troch špičkových tímov na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika a ako jediný na Lekárskej fakulte univerzity. Bohužiaľ, projekt „papierovo“ skončil v roku 2022, no pracujeme stále ďalej. Za ten čas sme dosiahli viacero významných výsledkov.

Pôvodný tím EXTASY pozostával z profesorky Tkáčovej z Kliniky pneumológie a ftizeológie („Pľúcnej“ kliniky), profesora Tkáča, profesora Šalagoviča z Ústavu lekárskej biológie, ktorý participoval na genetických štúdiách, docenta Joppu z Kliniky pneumológie a ftizeológie a doktora Javorského, súčasného prednostu IV. internej kliniky.

Spomenuli ste úspechy, môžete ich špecifikovať?

Úspechy sa vo vedeckom svete merali kvalitou publikácií. Za tie roky sa nám podarilo publikovať niekoľko desiatok vedeckých prác, niektoré aj v tzv. vysoko impaktovaných časopisoch, pričom impakt faktor časopisu sa hodnotí podľa počtu citácií na jednotlivé články.

O čo ste sa v tíme usilovali a vlastne aj výhľadovo usilujete?

Naša skupina, IV. interná klinika, sa zaoberala vzťahom cukrovky k ateroskleróze, zatiaľ čo Klinika pneumológie a ftizeológie študovala vzťah niektorých pľúcnych ochorení k rozvoju aterosklerózy. Hlavne išlo o syndróm spankového apnoe a chronickú obštrukčnú chorobu pľúc. Každý sme publikovali vo svojich odborných časopisoch. Spolupodielali sme sa na publikácii článku v Nature Genetics, ktorý patrí medzi špičkové vedecké časopisy na svete, ale publikovali sme aj ďalšie články v časopisoch s impact faktorom vyšším ako 10, čo je absolútna svetová špička.

A ako to teraz vlastne je, keď tím EXTASY oficiálne skončil, no vy v rámci neho stále pracujete?

V zásade išlo skôr o časť, ako o nejakú veľkú finančnú podporu. Tá bola približne vo výške 20-tisíc eur ročne. Pracujeme teda ďalej na tej istej problematike. Finančná podpora nám nepomohla nejakú zásadne zvýšiť kvalitu výskumu. Samotný projekt vlastne hlavne umožnil identifikovať, kto je v slovenských pomeroch špičkový a kto priemerný.

Keď to môžete vy zo svojho pohľadu zosumarizovať, čo pre vás bol najdôležitejším momentom uplynulých rokov? Na čo ste v rámci výskumu prišli?

Zaoberali sme sa priamym vzťahom diabetu a aterosklerózy. Zistili sme, že niektoré varianty génov ovplyvňujú rozvoj aterosklerózy u diabetikov. Takisto sme zistili, že niektoré nové rizikové faktory, ako napríklad osteoprotegerín, čo je bielkovina, ktorá sa tvorí aj v kostiach, sú rizikové pre rozvoj aterosklerózy. A posledný taký významný poznatok v tejto oblasti, ktorý môže mať aj praktický dosah, bol, že ak diabetici majú veľmi nízku hladinu vitamínu D, vedie to k ich zvýšenej úmrtnosti.

Foto: A. Bercik

Nemá náhodou väčšina populácie málo vitamínu D?

Prakticky celá populácia alebo jej drvivá väčšina, keďže sme exponovaní slnečnému žiareniu len počas polovice roka a aj počas tejto polovice sa často natierame ochrannými krémami. Nie všetci praktickí lekári robia suplementáciu vitamínu D a obzvlášť je to dôležité u

diabetikov, ktorí majú vysoké riziko úmrtia súvisiace z kardiovaskulárnymi komplikáciami.

Je to naozaj tak, že diabetici majú zvýšenú mieru kardiovaskulárnych ochorení?

Majú až dvoj- či dokonca štvornásobne zvýšené riziko aterosklerózy. Naš výskum spočíva v tom, že pátrame, s čím to súvisí. Lebo to nie je len zvýšením krvného cukru. Respektíve, ten hrá relatívne malú úlohu pri riziku zvýšenia aterosklerózy. Zvýšená glykémia je rizikovým faktorom hlavne pre to, čo voláme mikrovaskulárne komplikácie diabetu. To je poškodenie obličiek, očí a periférnych nervov. Takže toto je jedna časť nášho výskumu. A druhá časť, pravdepodobne ešte významnejšia, je, že sme začali prakticky ako jedna z prvých skupín v Európe, ale aj na svete, robiť farmakogenetiku antidiabetickej liečby.

To znamená, že už skúmame štvrtý liek bežne používaný na liečbu cukrovky, ako účinkuje u pacientov s diabetom v závislosti od vybraných génových variantov. To môže mať praktické uplatnenie v tom, že keď účinkuje lepšie, bude do liečby skôr indikovaný. Keď účinkuje slabšie, tak možno budeme musieť dávať vyššie dávky.

Zatiaľ to ešte nie je v odborných odporúčaníach, ale existujú podobné odporúčania pre vrodenú geneticky podmienenú cukrovku, pri ktorej liečime rozličné typy rozličnou liečbou.

Pokračovanie na str. 2.

Autor: Andrea Bercik

Ako sa prihlásiť na vysokú školu v druhom kole [↗](#)

📅 10. 7. 2024, Zdroj: **Denník SME**, Strana: 10, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ**, Ďalšie zdroje: **Denník SME - ďalší vydání**

Dosah: 450 000 GRP: 10,00 OTS: 0,10 AVE: 3605 EUR

Rubrika: Otázky a odpovede

- Koľko prihlášok si môžem podať v druhom kole?

Počet nie je obmedzený. Platí to tak v prvom kole, ako aj v dodatočných termínoch.

- Je možné sa v druhom kole prihlásiť na jednej fakulte na viac študijných programov?

Áno, na jednej fakulte si záujemca môže vybrať aj alternatívny študijný program. Prihlásiť sa možno aj na viac fakúlt, na viac študijných programov.

- Môžem sa prihlásiť na viac programov v jednej prihláške?

Každá univerzita má vlastné pravidlá. Napríklad na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre si treba na každý študijný program podať samostatnú prihlášku. Na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** sa v jednej podanej prihláške možno uchádzať o dva študijné programy v jednej forme štúdia. Preferovaný program uchádzač uvedie ako prvý. Ak nebude prijatý, môže byť prijatý na druhý uvedený, ak spĺňa vopred stanovené podmienky. Poplatok hradí iba jeden.

- Môžem sa prihlásiť v druhom kole, aj keď som v prvom neuspel?

Ak je pre študijný program vypísané druhé kolo prijímacieho konania, môže sa prihlásiť aj neúspešný uchádzač, ktorý napríklad v prvom kole neurobil prijímačky a chce to vyskúšať opäť.

- Je možné sa v druhom kole dostať na vysokú školu aj bez prijímačiek?

Ak bola v prvom kole podmienka prijímačiek, bude aj v druhom kole. Podmienky totiž musia byť v oboch kolách rovnaké. Požiadavky na denné a externé štúdium sa môžu líšiť. Napríklad na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre robia druhé kolo len tie fakulty, na ktoré sa prijímacie skúšky nerobia. Záujemcovia musia splniť kritériá pre prijatie, ktorými zväčša býva prospech na strednej škole, prípadne úspechy na olympiádach a súťažiach či absolvované jazykové skúšky.

- Zaplatím za druhé kolo rovnako, ako sa platilo v prvom kole, alebo môžu byť poplatky iné?

Poplatok za prijímacie konanie, rovnako ako podmienky prijatia, sú v oboch kolách rovnaké. Platí pritom, že poplatok musí uhradiť každý záujemca. Bez ohľadu na to, či robí prijímačky, alebo je prijatý na základe výsledkov zo strednej školy. Poplatok totiž nie je spojený len s účasťou na prijímačkách a zabezpečením miestnosti, dozoru či testov, ale aj s ďalšími administratívnymi úkonmi. Teda prijatím a zaevidovaním prihlášky, vystavením rozhodnutia a podobne.

- Čo ak poplatok zabudnem zaplatiť?

Záujemca, ktorý si podá prihlášku, ale nezaplatí požadovaný poplatok na štúdium, nebude prijatý pre nesplnenie podmienky prijatia. Platí pritom, že štandardne býva poplatok pri elektronickej prihláške nižší ako pri papierovej.

- Keď ma na vysokú školu prijmú, musím oznámiť, či sa zapíšem na štúdium?

Áno. Keď je študent prijatý, musí univerzite, resp. fakulte potvrdiť informáciu, či sa na štúdium zapíše, a to do začiatku akademického roka. Ak prijatý uchádzač o štúdium neprejaví záujem a informáciu v určenom čase neposkytne, zaniká mu právo zapísať sa na štúdium daného študijného programu. Zdroj: UKF, **UPJŠ**, SPU

Ako sa prihlásiť na vysokú školu v druhom kole [↗](#)

📅 10. 7. 2024, Zdroj: **SME - Korzár**, Strana: 14, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Sentiment: **Positívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ**

Dosah: 126 523 GRP: 2,81 OTS: 0,03 AVE: 1762 EUR

Rubrika: Otázky a odpovede

- Koľko prihlášok si môžem podať v druhom kole?

Počet nie je obmedzený. Platí to tak v prvom kole, ako aj v dodatočných termínoch.

- Je možné sa v druhom kole prihlásiť na jednej fakulte na viac študijných programov?

Áno, na jednej fakulte si záujemca môže vybrať aj alternatívny študijný program. Prihlásiť sa možno aj na viac fakúlt, na viac študijných programov.

- Môžem sa prihlásiť na viac programov v jednej prihláške?

Každá univerzita má vlastné pravidlá. Napríklad na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre si treba na každý študijný program podať samostatnú prihlášku. Na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** sa v jednej podanej prihláške možno uchádzať o dva študijné programy v jednej forme štúdia. Preferovaný program uchádzač uvedie ako prvý. Ak nebude prijatý, môže byť prijatý na druhý uvedený, ak spĺňa vopred stanovené podmienky. Poplatok hradí iba jeden.

- Môžem sa prihlásiť v druhom kole, aj keď som v prvom neuspel?

Ak je pre študijný program vypísané druhé kolo prijímacieho konania, môže sa prihlásiť aj neúspešný uchádzač, ktorý napríklad v prvom kole neurobil prijímačky a chce to vyskúšať opäť.

- Je možné sa v druhom kole dostať na vysokú školu aj bez prijímačiek?

Ak bola v prvom kole podmienka prijímačiek, bude aj v druhom kole. Podmienky totiž musia byť v oboch kolách rovnaké. Požiadavky na denné a externé štúdium sa môžu líšiť. Napríklad na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre robia druhé kolo len tie fakulty, na ktoré sa prijímacie skúšky nerobia. Záujemcovia musia splniť kritériá pre prijatie, ktorými zväčša býva prospech na strednej škole, prípadne úspechy na olympiádach a súťažiach či absolvované jazykové skúšky.

- Zaplatím za druhé kolo rovnako, ako sa platilo v prvom kole, alebo môžu byť poplatky iné?

Poplatok za prijímacie konanie, rovnako ako podmienky prijatia, sú v oboch kolách rovnaké. Platí pritom, že poplatok musí uhradiť každý záujemca. Bez ohľadu na to, či robí prijímačky, alebo je prijatý na základe výsledkov zo strednej školy. Poplatok totiž nie je spojený len s účasťou na prijímačkách a zabezpečením miestnosti, dozoru či testov, ale aj s ďalšími administratívnymi úkonmi. Teda prijatím a zaevidovaním prihlášky, vystavením rozhodnutia a podobne.

- Čo ak poplatok zabudnem zaplatiť?

Záujemca, ktorý si podá prihlášku, ale nezaplatí požadovaný poplatok na štúdium, nebude prijatý pre nesplnenie podmienky prijatia. Platí pritom, že štandardne býva poplatok pri elektronickej prihláške nižší ako pri papierovej.

- Keď ma na vysokú školu prijmú, musím oznámiť, či sa zapíšem na štúdium?

Áno. Keď je študent prijatý, musí univerzite, resp. fakulte potvrdiť informáciu, či sa na štúdium zapíše, a to do začiatku akademického roka. Ak prijatý uchádzač o štúdium neprejaví záujem a informáciu v určenom čase neposkytne, zaniká mu právo zapísať sa na štúdium daného študijného programu. Zdroj: UKF, **UPJŠ**, SPU